

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ
БОШҚАРУВИНИНГ
ҚАРОРИ

438 Банк ҳисобварақларига масофадан хизмат кўрсатиш тизимларида ишлаш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида

*Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2010 йил
19 ноябрда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 2155*

(2010 йил 29 ноябрдан кучга киради)

Ўзбекистон Республикасининг «Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки тўғрисида» (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1995 йил, 12-сон, 247-модда) ва «Электрон тўловлар тўғрисида»-ги (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2005 йил, 51-сон, 373-модда) қонунларига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқаруви **қарор қилади:**

1. Банк ҳисобварақларига масофадан хизмат кўрсатиш тизимларида ишлаш тартиби тўғрисидаги низом иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Ушбу қарор кучга кирган кундан бошлаб қуйидагилар ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин:

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқарувининг 1998 йил 27 июндаги 11/10-сонли «Ҳисоб-китобларни «Банк-Мижоз» дастурий мажмуаси орқали амалга ошириш тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида»ги қарори (рўйхат рақами 497, 1998 йил 8 октябрь);

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқарувининг 2007 йил 24 апрелдаги 12/4-сонли «Ҳисоб-китобларни «Банк-Мижоз» дастурий мажмуаси орқали амалга ошириш тўғрисидаги низомга ўзгартиришлар киритиш ҳақида»ги қарори (рўйхат рақами 497-1, 2007 йил 17 май) (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлар тўплами, 2007 йил, 19-20-сон, 210-модда).

3. Мазкур қарор Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида давлат рўйхатидан ўтказилган кундан бошлаб ўн кун ўтгандан кейин кучга киради.

Марказий банк раиси

Ф. МУЛЛАЖОНОВ

Тошкент ш.,
2010 йил 23 октябрь,
34/8-сон

Ўзбекистон Республикаси
Марказий банки Бошқарувининг 2010 йил
23 октябрдаги 34/8-сонли қарорига
ИЛОВА

**Банк ҳисобварақларига масофадан хизмат кўрсатиш
тизимларида ишлаш тартиби тўғрисида
НИЗОМ**

Мазкур Низом Ўзбекистон Республикасининг «Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки тўғрисида» (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1995 йил, 12-сон, 247-модда) ва «Электрон тўловлар тўғрисида»ги («Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами», 2005 йил, 51-сон, 373-модда) қонунларига мувофиқ банк ҳисобварақларига масофадан хизмат кўрсатиш тизимларида ишлаш тартибини белгилайди.

I. Умумий қоидалар

1. Банк ҳисобварақларига масофадан хизмат кўрсатиш тизими (кейинги ўринларда тизим деб юритилади) банк ва унинг мижози ўртасидаги муносабатларни автоматлаштиришга мўлжалланган бўлиб, пул маблағларини бошқаришнинг тезкорлигини ҳамда банк операцияларининг сифатли қайд қилинишини таъминлайди.

2. Тизимнинг асосий вазифалари:
мижозни аутентификация қилиш;
электрон тўлов ҳужжатларини киритиш;
электрон тўлов ҳужжатларини шифрлаш ва уларни банк ахборот тизимларида қайта ишлаш учун алоқа каналлари орқали узатиш;
ахборот хабарларини қабул қилиш-узатиш;
ҳисобот шаклларини (шахсий ҳисобварақлар, электрон тўлов ҳужжатлари, киритилган ҳужжатларнинг рўйхатини) кўриш ва чоп этиш.

3. Тизим банкнинг мулки ҳисобланади ва Умумий фойдаланишдаги телекоммуникация тармоқларини қўллаган ҳолда тўлов тизимларини ташкил қилиш қоидалари (рўйхат рақами 1767, 2008 йил 13 февраль) (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2008 йил, 6-7-сон, 33-модда) талабларига мос бўлиши шарт.

4. Тизимдан фойдаланиш ва тизим хизматлари учун ҳақ миқдори банк ва мижоз ўртасида тузиладиган шартнома асосида амалга оширилади.

II. Тизимда ишлаш

5. Мижоз ва банкнинг алоқа каналлари орқали ахборот алмашинуви шартномада кўрсатилган вақтда амалга оширилади.

6. Мижоз Тизимда мазкур Низомнинг иловасида келтирилган чизмага мувофиқ ишлайди.

7. Мижоз янги амалиёт кунида ишни бошлашдан олдин, ўзининг шахсий ҳисобварағидаги аввалги амалиёт куни учун айланма ва қолдиқларини текшириши керак. Айланма ва қолдиқлар тўғрисидаги маълумотлар мос келган ҳолда мижоз электрон тўлов ҳужжатларини киритишни бошлаши мумкин, акс ҳолда улар ўртасидаги фарқ сабабларини аниқлаши шарт. Мижоз ва банк ўртасида ахборот сўровлари ва хабарлари алмашинуви шахсий депозит ҳисобварақлардаги айланма ва қолдиқларни текшириш натижаларидан қатъи назар, амалга оширилади.

8. Мижоз Тизимда тўловларни тўловчи сифатида амалга оширишда фақат тўлов топшириқномаларини қўллаши мумкин. Бундан ташқари, солиқ органлари бевосита тўловчининг банкига электрон кўринишда инкассо топшириқларини қўйиши мумкин.

9. Тизим орқали телекоммуникация провайдерлари ва операторлари ёки коммунал хизмат ташкилотлари фойдасига мижоз томонидан бир хил турдаги операцияларни амалга ошириш учун банк билан мижоз ўртасидаги шартномада тўловчи — мижознинг аниқ идентификация маълумотлари (телефон рақамлари, шахсий ҳисобварақлари ва бошқалар) кўрсатилиши лозим.

10. Мижознинг топшириғи бўйича тизим орқали учинчи шахсларнинг тўловларини амалга оширишга йўл қўйилмайди, қонун ҳужжатларида кўзда тутилган ҳоллар бундан мустасно.

11. Электрон рақамли имзо билан тасдиқланган электрон тўлов ҳужжати пул-ҳисоб-китоб ҳужжатининг асл нусхасига тенглаштирилади ва у билан бир хил юридик кучга эга бўлади.

12. Мижозларнинг сўровлари автоматик тарзда қайта ишланади. Барча ўзгартиришлар, шу жумладан, мижозларнинг тизимга кириш ва чиқиш вақтлари банк ахборот тизимида қайд қилинади ҳамда электрон баённома тузилади.

13. Тизим орқали юборилган пул-ҳисоб-китоб ҳужжатларининг асл нусхалари банкка тақдим қилинмайди ва мижозда сақланади. Бунда, пул-ҳисоб-китоб ҳужжатлари расмийлаштирилишининг тўғрилиги, уларнинг электрон ва қоғоз кўринишлари мувофиқлиги бўйича жавобгарлик мижозга юклатилади.

III. Мижозларнинг ишлаши

14. Тизимда мижоз томонидан пул-ҳисоб-китоб ҳужжатлари Ўзбекистон Республикасида нақд пулсиз ҳисоб-китоблар тўғрисидаги низом (рўйхат рақами 1122, 2002 йил 15 апрель) (Ўзбекистон Республикаси вазирликлари, давлат қўмиталари ва идоралари меъёрий ҳужжатлари ахборотномаси, 2002 йил, 7-сон) талабларига мувофиқ расмийлаштирилади.

15. Телекоммуникация провайдерлари ва операторлари ёки коммунал хизмат ташкилотлари фойдасига бир хил турдаги операцияларни амалга ошириш учун тўловчи — мижознинг фақат идентификация маълумотлари-

ни (телефон рақамлари, шахсий ҳисобварақлари ва бошқаларни) киритишга рухсат этилади.

16. Хужжатларни Тизимга киритиш тугатилгандан сўнг якка тартибдаги тадбиркор ёки юридик шахснинг масъул ходими (бухгалтерия ҳисоби ва молиявий бошқариш вазифаларини амалга оширувчи шахс) хужжатнинг асл нусхасини унинг электрон нусхаси билан таққослаб текшириши ва электрон хужжатни ўзининг электрон рақамли имзоси билан тасдиқлаши керак.

17. Тизим орқали банкдан қабул қилинган ахборотни мижоз фақатгина кўриш ва чоп этиш имкониятига эга бўлади.

18. Тизим орқали хизмат кўрсатиладиган шахсий ҳисобварақлардан кўчирмалар мижознинг ўзи томонидан чоп қилинади. Мазкур Низомнинг 4-бандига асосан тузилган шартномага мувофиқ мижоз ҳисобварақларидан кўчирмалар банк томонидан чоп қилиниши мумкин.

19. Мижоз томонидан электрон рақамли имзо ёпиқ калити йўқотилган тақдирда ёки идентификация ва аутентификация маълумотлари учинчи шахсларга маълум бўлиб қолгани бўйича шубҳа туғилганда, мижоз Тизим орқали хизмат кўрсатишни тўхтатиш юзасидан банкни дарҳол мазкур Низомнинг 4-бандига асосан тузилган шартномага мувофиқ хабардор қилиши керак. Шундан сўнг, тизим орқали мижоз ҳисобварақларидан амалга оширилган операциялар бўйича жавобгарлик банк зиммасига юклатилади.

IV. Банкнинг ишлаши

20. Мижозлардан келган барча ахборотлар дастурий равишда дешифрланади, реквизитлар бўйича назорат қилинади ва қайта ишлаш учун банк амалиёт кунига узатилади.

21. Тўлов амалга оширилгандан сўнг электрон тўлов хужжатлари реестр кўринишида чоп этилади ва банкнинг кунлик хужжатлар йиғмажилдига тикилади.

22. Тижорат банкларида жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш бўйича ички назорат қоидаларига (рўйхат рақами 2023, 2009 йил 23 октябрь) мувофиқ банкнинг масъул ходими қўшимча текширилиши лозим бўлган электрон тўлов хужжатларини чоп этиши ва уларни банкнинг тегишли бўлимлари билан келишиши мумкин.

23. Мижознинг ҳисобварағида тўлов учун маблағлар етарли ёки мавжуд бўлмаса, агар банк ҳисобварағи бўйича шартномада бошқа тартиб кўзда тутилмаган бўлса, мижоз томонидан тизим орқали банкка юборилган электрон тўлов топшириқномаси қайта ишлаш учун банк амалиёт кунига қабул қилинмайди ва бу ҳақида мижозга хабар берилади.

24. Мижозлардан олинган барча ахборот банкда ҳар куни архивланади ва Ўзбекистон Республикаси банкларида электрон архив ишларини юритиш тартиби тўғрисида йўриқнома (рўйхат рақами 1685, 2007 йил 2 июнь) талабларига мувофиқ сақланади.

25. Марказий банкнинг банклараро тўлов тизими орқали электрон

тўловларни амалга ошириш тартиби тўғрисида низом (рўйхат рақами 1545, 2006 йил 14 февраль) талабларига мувофиқ маблағларни ҳисобварақларга ўтказиш, ҳисобдан чиқариш ҳамда Марказий банк Ҳисоб-китоблар марказига қайта ишлаш учун электрон тўлов ҳужжатини узатиш учун жавобгарлик банкка юклатилади.

V. Яқуний қоида

27. Мазкур Низом талабларини бузишда айбдор шахслар қонун ҳужжатларига мувофиқ жавобгар бўладилар.

Банк ҳисобварақларига масофадан хизмат
кўрсатиш тизимларида ишлаш тартиби
тўғрисидаги низомга
ИЛОВА

Банк ҳисобварақларига масофадан хизмат кўрсатиш тизим СХЕМАСИ

